మరో అసమర్థుని సాకు -
బ్రతికేందుకు...

శ్రీ గోరంట్ల ఫణికుమార్

సాయంత్రం ఐదున్నరకి కాగితాలన్నీ డ్రాయర్లో తోసి లేచి నిలబడ్డాడు శ్రీధర్. ఆఫీసంతా అప్పటికే ఖాళీ అయిపోయింది. పగలంతా యుద్ధభూమిలా నానా హాహాకారాలతో నిండివుండే హాలు నిశ్శబ్దంగా వుంది. గోడకి వేలాడుతున్న గడియారం టిక్కుటిక్కుమంటూ నిశ్శబ్దం భంగపరుస్తోంది. అంతే! మరే చప్పుడూ లేదు.

పగలంతా చూసిన కాగితాల తాలూకు విశేషాలు శ్రీధర్ మనసును యింకా విడవలేదు.

'మా యింట్లో కరెంటు వారం రోజులుగా రోజుకి రెండు గంటలపాటు రావడంలేదు. ఎందువలన?'

'మా షాపుకి ముందున్న వీధి దీపం వెలగడం లేదు కారణం?'

'మేం పార్లవీధిలో కట్టుకున్న యింటికి కరెంటు సప్లై ఇంతకాలంగా ఎందుకు చెయ్యడం లేదు?'

'ఈ నెల కరెంటు బిల్లు లేటుగా కట్టేందుకు అనుమతియిస్తారా?'—అనే అర్జీలు మొదలుకుని, 'నాకు ఫలానా విధమైన కష్టాలున్నాయ్—ఇన్ని బాధ్యతలున్నాయ్. అందుచేత వుద్యోగం యిప్పించరా' అనే అసందర్భమైన దరఖాస్తులవరకూ అనేకం చూశాడు ప్రొద్దుట్నుంచీ.

యూనిట్లూ రూపాయలూ లెక్కవేసి బిల్లులు రాశాడు. బాకీలుపడ్డ వాళ్లకి నోటీసులు రాశాడు. విసుగెత్తి సాయంత్రం ఐదున్నరకి మిగిలిన కాగితాలన్నీ డ్రాయర్లో తోశాడు.

డ్రాయర్లో కాగితాలెంత చిందర వందరగా వున్నాయో అంతకు రెట్టింపు చిందరవందరగా వుంది మనసు. ఎన్నడూ లేనంత అశాంతిగా వుంది. పగలంతా పనిచేశాను—విధి నిర్వర్తించాను అనే సంతృప్తి కలగడం లేదు. నిన్న చేసినట్టే నేడు, నేడు చేసినట్టే రేపు అనే భావం విసుగు నిరాశ కలిగిస్తున్నాయి.

ఒకసారిగా తన జీవితం అంతా బూడిదగా అనిపించింది శ్రీధర్‌కి.

'కోటయ్యా, తలుపువేసుకో'అని చిరాగ్గా అరిచి విసురుగా బయటికి నడిచాడు.

కోటయ్య ఏదో అన్నాడు. మెయిల్ రెండు గంటలు లేటనో, ప్రతాప్‌లో ఏదో హిందీబొమ్మ వేస్తున్నారనో—వినిపించుకోలేదు. 'అర్థంలేని విజ్ఞానం—అవసరంలేని పనికిరానిమాటలు' అనుకున్నాడు మనసులో కసిగా.

పుట్టి ఇరవైతొమ్మిదేళ్లు దాటాయి. కానీ తను ఎదగడం మానేసి అప్పుడే డజను సంవత్సరాలయిపోయింది. డజను సంవత్సరాలక్రితంకాదూ తను యీ ఆఫీసులో చేరింది. చీకటినిండిన మనసుతో నడుస్తున్నాడు శ్రీధర్.

జేబు తడుముకుంటే ముప్ఫైతొమ్మిదిపైసలు దొరికాయి. ఒకటవ తారీఖు రావడానికి యింకా పది రోజులుండగానే జేబులు ఖాళీ, ఆ ముప్ఫైతొమ్మిది

పైసలుకూడా రెండురోజులక్రితం చేసిన అప్పు తాలూకు; కడుపులో మంటగా వుంది. ఆకలి కాబోలు—హోటలుకెళ్తే యీ ముప్ఫైతొమ్మిది పైసలతో ఏమీరాదు. వచ్చినా దానితో కడుపు నిండదు.

వళ్లు మండింది శ్రీధర్‌కి.

ఒకటో తారీఖు తలుచుకోవద్దన్నా జ్ఞాపకం వస్తోంది. జ్ఞాపకంతోపాటు భయం నిరాశ పొడుచుకొస్తున్నాయి.

వచ్చేది రెండొందల యిరవైతొమ్మిది రూపాయలు. అందులో ముప్ఫైరూపాయలు అద్దెకుపోతే, పాతిక పాలకుపోతే, తిండికి వంద చెల్లిపోగా మిగిలిన దాంట్లో చాకలికి, మంగలికి, పనిమనిషికి...ఇలా రెండవ తారీఖు వచ్చేసరికి సున్నకు సున్నా, హళ్లికి హళ్లి. ఒకటో తారీకున క్రితంనెలలో తీసుకున్న పదో పరకో అప్పు తీరుస్తాడు. పదో తారీకున మళ్లీ ఎవర్నో అప్పు అడగాలి.

రెండు పూట్లా ఫరవాలేదన్నట్లుగానే తిండి తింటున్నారు. అయితే ఏం కలిసొచ్చిందని మనసుకి సంతృప్తి? నలుగురూ కలిసి ఓ సినిమాకు వెళ్దామంటే కుదరదు. నాణ్యమైన ఓ బట్ట కొనుక్కుందామంటే నాణేలుండవ్.

అంతచిరాకులోనూ శ్రీధర్‌కు నవ్వొచ్చింది—తన ఆలోచనలో ప్రాసలు కలుస్తున్నాయేమిటా—అని.

బజార్లో జనం యీగల్లా రొదపెడుతున్నారు. గొర్రెల మందల్లాగా తీరూ తెన్నూ లేకుండా ఏదో పడిపోతున్నారు. కొందరు షోగ్గాళ్లు యీ మూలా ఆ మూలా నిలబడి సిగరెట్లు పీలుస్తూ హస్కు దంచుతున్నారు. దారేపోయే ఆడపిల్లలవంక వెకిలిగా చూసి ఇకిలిస్తున్నారు. ఒక్కొక్కడ్నీ నేలమీదవేసి నల్లిని రాచినట్లు రాయాలనిపించింది శ్రీధర్‌కి.

'ఆడదాని జీవితంకంటే అధ్వాన్నం లేదుకదా ఈ దరిద్రపు ప్రపంచంలో. అసలే దానిబ్రతుకొక గడ్డు సమస్య. కష్టాల పుట్ట. దాన్ని యింకా కష్టతరం చేస్తున్నారెందుకో యీ వెధవజనం' అని విసుక్కున్నాడు.

'వీళ్లందరూ యిలా తగలడకపోతే యిక్కడ యీ పిల్లలు యింత బెరుగ్గా బెదురుగ్గా తిరగాల్సిన అవసరం వుంటుందా' అని జాలిపడ్డాడు ఆడపిల్లల మీద.

పదిగజాల కొక్కోచోట ఓ చిన్నగుంపు నిలబడి ఏమిటేమిటో చర్చిస్తున్నారు.

అమెరికావాళ్లు చంద్రమండలం చేరారట. అక్కడ నడిచారట. కిందపడ్డారట. మీదపడ్డారట. వాళ్లకి డబ్బుంది. అలా తగలబెడుతున్నారు. వీళ్లెందుకింత కిందామీదా పడిచావడం?

అమెరికావాడు చంద్రుడిమీదకి వెళ్తాడు. రేపు సూర్యుడిమధ్యకే వెళ్లివస్తాడు. మనంమాత్రం యిలా యీ రోడ్డుమీద కుళ్లిపోతున్న అరటితొక్కల్లాగే వుండిపోతాం.

వాడు వెళ్లాడని ఇప్పుడిక్కడున్నాడని ఇలా చేశాడని వీళ్లెందుకింతవేడితో వుద్రేకంతో ఊగిచావడం? ఈ టైము మరెందుకైనా వాడుకు ఏడవకూడదూ!

శ్రీధర్‌కి అలా రోడ్డుమీద నిలబడి చంద్రుణ్ణి అమెరికావాణ్ణి గురించి మాట్లాడుతున్న జనాన్ని చూస్తే వళ్లు మండింది.

'ఇంక మనకు మీసాలెందుకు? రేపు క్యూలో నిలబడితీయించుకుంటేసరి' అంటున్నాడో పెద్దమనిషి.

ఆ చుట్టువున్నవాళ్లంతా గొల్లున నవ్వడం.

'ఏం? ఎందుకని?'అని అడుగుదామనుకున్నాడు శ్రీధర్.

'ఆడదైనా ఎంతయిదో చూడండి. అన్న మాటల్లా నెగ్గించుకొస్తోంది. పెద్దపెద్ద మొగాళ్లందరూ తలలు వంచుకునేలా చేసింది. బాంగ్లాదేశ్ యుద్ధంలో ఆమె రాజనీతి......'

ఏమాట విన్నా ఏదృశ్యం చూసినా చిరాకు, కోపం, చిరచిర.

శ్రీధర్ బజార్లో రెండుగంటలసేపు తిరిగాడు. తిరిగితిరిగి రైలుపట్టాలమీద కూర్చున్నాడు. 'రేణిగుంట తగలడేబండి రెండుగంటలకిగానీరాదు' అని మనసులో విసుక్కుని జేబులో మిగిలిన ఒక సిగరెట్టు తీసి అంటించుకున్నాడు.

'ఎందుకోసం నేను బతకడం?'అని ప్రశ్న వేసుకున్నాడు.

తరతరాలుగా భూమి దున్నుకు బ్రతికిన తండ్రి బిడ్డ శ్రీధర్.

చిన్నప్పుడు పల్లెటూళ్లో వుండ బుద్ధికాలేదు. పన్నెండో ఏటనే దగ్గర్లోవున్న పట్నం కదాని తిరుపతి బయల్దేరాడు. తిరుపతిలో చదువుకుంటానన్నది వుద్దేశం.

'పీలేరులో ఎనిమిది క్లాసులు చదవావ్‌కదా, చాల్లే' అని తండ్రి.

'చాలదు. పై చదువులు చదువుతున్నాను. మీకు మల్లేనే యిలా నేలకి అతుక్కు నేనుండలేను' అని కొడుకు.

కొడుకుపక్షమే తల్లి...తల్లి అన్నగారు—మేనమామ, యింకా చిల్లరజనం చేరారు.

ఇద్దర్నీ కాదనలేక పంపించాడు తండ్రి.

ఆ విధంగా తిరుపతి చేరాడు శ్రీధర్ మొదటిసారి. దేవస్థానం హైస్కూల్లో చేరాడు.

పట్నం బాగుంది.

సినిమాలు అవి చాలా జోరుగా వస్తాయ్. బోలెడన్ని హోటళ్లు. మంచి స్నేహితులు చుట్టూరా వుండేవారు. సరదాగా కాలక్షేపం అయిపోయే రోజులు.

నెలకోసారి పల్లెనుండి లెక్క తీసుకుని, తెచ్చి యిచ్చే వాడు తండ్రి. నూరు నూట యాభైకి తక్కువగాకుండా ఖర్చు చూపించే వాడు తాను.

కొడుకుమీద కొండంత ఆశలు పెట్టుకుంది తల్లి. అల్లుడిమీద ఆకాశంమేర ఆశ పెట్టుకున్నాడు మేనమామ.

నాటకాలు అలవాటు చేసుకున్నాడు శ్రీధర్.

సినిమా హీరో కావాలని ఆశ పెట్టుకున్నాడు. రాత్రిపూట నిద్రమాని కళాసరస్వతి కాళ్లు కడిగాడు. రెండుమూడుసార్లు మద్రాసు వెళ్లాడు.

'తాగలేనని అనుకోకండి. సిగరెట్టు పీల్చలేననీ అనుకోకండి. ఈ కళకోసం నేనేమన్నా చేస్తాను. కన్నవారినీ, కనిపెంచినవారినీ—అందర్నీ ఎదిరిస్తాను' అన్నాడు శ్రీధర్. వీలైనపుడల్లా చేసిచూపించాడు కూడా.

సినిమా స్వర్గంలోకి సిగరెట్టు మేఘాలమీద సొరాగుర్రం ఎక్కితేగాని వెళ్లలేవన్న స్నేహితుల దృఢమైన విశ్వాసాల కనుగుణంగా అలవాట్లు చేసుకున్నాడు. స్వర్గందారి కనుపించలేదుగానీ, గుర్రపు స్వారిమాత్రం వదల్లేదు శ్రీధర్‌కి విక్రమారుడికి మల్లే.

ఇన్నీ అయ్యేసరికి పదహారేళ్లు నిండలేదు శ్రీధర్‌కి. ఎస్సెల్సీ రెండోసారి ఫెయిలయ్యేడు. చదువులంటే సామాన్యంకాదన్నది తల్లి. 'పెద్దచదువులంటే మరోటా'అని వెనకేసుకొచ్చాడు మేనమామ. 'కర్మ' అనుకున్నాడు తండ్రి.

శ్రీధర్ అందంగా ఉండేవాడు.

ఆరాధన అనే నాటకానికి ఒకసారి ఓ అమ్మాయి కావాల్సొచ్చింది. ఎవరువేస్తారా అని తెగ ఆలోచించారు. స్కూల్లోవున్న అమ్మాయిలెవరూ ధైర్యంచేసి ముందు కొచ్చే రోజులు కావవి. ఎవరైనా బైటవాళ్లని తీసుకు రాక తప్పదని నిర్ణయం చేసుకున్నారు.

'ఈవిడే రాధ! మంచినటి'అని ఓ అమ్మాయిని ఓ రోజున పరిచయం చేశాడు శివరాం—అంటే శ్రీధర్‌కి కుడిభుజం.

రాధ అద్భుతంగా వుంది.

చామనచాయఐనా ఆల్చిప్పల్లాంటి అందమైన కళ్లు. చెక్కినట్టున్న ముక్కు, నవరత్నాలు రాల్చే నవ్వులు.

'ఆరాధన' నాటకంతోపాటే శ్రీధర్ ఆ రాధను ఆరాధించడం ప్రారంభించాడు.

'క్రిష్ణా, నన్ను పెళ్లి చేసుకుంటావా, లేకపోతే ఏ రైలు కిందైనా తలపెట్టమంటావా!' అని రాధ అడిగినప్పుడల్లా—నాటకంలో—

'నీ యిష్టం వచ్చిన చోట పెట్టు' అనే నాటకం డైలాగుకు బదులు 'అంతకన్నా నాకు కావాల్సిందేమిటి రాధా!' అని కౌగిలించుకుందామనుకునేవాడు.

ఆరాధన తర్వాత శ్రీధర్ ఎక్కువ నాటకాలు వెయ్యలేదు. 'స్కూలుఫైనలు పాసయింతర్వాత డాక్టరీ చదువుదామనుకుంటున్నాను. అందుకని పియ్యూసీలో చేర్తాను' అని యింట్లో అననూ లేదు.

పట్నంలో ప్రింటింగ్ వ్యాపారం చేస్తానని రెండు మూడెకరాల పొలం అమ్మించాడు. వచ్చిన పాతికవేలతో ఓ సెకండ్ హాండ్ ప్రెస్ కొన్నాడు. పుస్తకాలు అచ్చువెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు. మొదట్లో లాభం వచ్చినట్లే కనబడ్డా శ్రీధర్‌కు వ్యాపారదక్షత లోపించడంవల్ల ప్రెస్సు చెయ్యిజారిపోయింది.

రాధతో పరిచయం పెరిగిందికూడా ఆ సమయంలోనే. ఇంచుమించు సమయం అంతా రాధతో గడిపేవాడు ప్రెస్సు బాధ్యతలను శివరాంకు అప్పచెప్పి.

శివరాం దక్షుడు. సమర్థుడు. వ్యాపారం బాగానే జరిపించాడు. కాని బ్రతుకు తెరువు తెలిసినవాడు. దీపం వున్నప్పుడే యిల్లు చక్కబెట్టుకోవాలనే మనిషి.

అందుకనే బాగా జరిగిన వ్యాపారంలో నష్టం కనబడింది.

శ్రీధర్ మరిపెట్టుబడి తేలేక ప్రెస్సు అమ్ముకున్నాడు.

స్నేహితుడికి మంచిబేరం రావాలన్న ఉద్దేశంతో శివరామే ప్రెస్సు కొనుక్కున్నాడు.

'నువ్వు చితికి పోకూడదు శ్రీధర్! అప్పొసొప్పోచేసి ఈ కొండచిలవని నేనే కొనక తప్పదు. దీన్నొంచి లేస్తానో, మస్సైపోతానో—ఏమైనా ఓ స్నేహితుడిని ఆదుకున్నామన్న తృప్తివుండకపోదు—' అన్నాడు శివరాం.

శ్రీధర్ చేతికి పదివేలు వచ్చాయి. అప్పులు అయిదువేలు పోయాయని శివరాం చెప్పాడు. అంటే పదిహేనువేలకి అమ్ముకున్నాడన్నమాట ప్రెస్సు.

పాపం! శివరాం చితికిపోలేదు. నిలదొక్కుకో గలిగానని అతనే చెప్పాడు. దేవుడిమీద భారంవేశాననీ, 'నువ్ కూడా దేవుడిమీదే భారంవెయ్'అనీ సలహా యిచ్చాడు శ్రీధర్‌కు.

ఒకే బేరానికి వెళ్లిన యిద్దరు పెద్దమనుషులు ఒకే దేవుడిని ప్రార్థనచేస్తే యిద్దర్నీ ఎలా ఆదుకుంటాడు, దేవుడుమాత్రం? శ్రీధర్ వేలిమీదే తొడుక్కున్నాడు తిరపతిదేవుడిని ఆనాటికీ యీనాటికీ కూడా.

చేతికొచ్చిన పదివేలతో రాధని తీసుకుని మద్రాసు రైలెక్కాడు శ్రీధర్.

మద్రాసులో రాధా ఎంటర్‌ప్రైజెర్సు, సినీ డిస్ట్రిబ్యూషన్ ఎక్స్విబిషన్, ఫైనాన్సింగ్, ఎట్సటరా అని బోర్డు కట్టాడు.

రాధని ఖరీదైన బజార్లలో అంతకంటె ఖరీదైన కార్లలో షికార్లు తిప్పాడు.

మోతుబరి ప్రొడ్యూసర్లకు పరిచయం చేశాడు. ఊపిరితిరగని డైరెక్టర్లకు పరిచయం చేశాడు. చిన్న చిన్న వేషాలతో ప్రారంభించింది రాధ.

కళామతల్లిసేవలో డైరెక్టర్లు ఏంఅడిగితే అది చెయ్యడానికి సిద్ధంఅయింది రాధ. గొప్పనర్తకిగా స్థిరపడింది. రాధ నృత్యంచెయ్యని సినిమా లేకుండా పోయింది.

రాధ తెరమీద కనుపించిన మూణ్ణిమిషాలూ ప్రేక్షకులు కుప్పిగంతులు వేశారు. నానాబిరుదులూ యిచ్చారు. అన్నీ సంతోషంగా స్వీకరించింది రాధ.

ఒకే బంగాళాలో వుండేవారు రాధా, శ్రీధర్.

రాధ నర్తకి నటి అయింతర్వాత పెద్దయిల్లు కొంది. విమానంలాంటి కారుకొంది. శ్రీధర్‌ను పర్సనల్

సెక్రటరీ చేసింది. కొంతకాలం తర్వాత శ్రీధరే ఆ ఉద్యోగానికి నీళ్లు వదులుతున్నాడు.

రాధకీ, డైరెక్టర్ రాజేష్‌కీ పెళ్లని పేపర్లో చూసిన మర్నాడే ఆ పని చేశాడు.

'నిన్ను చూస్తూంటే నాకు జాలిగా వుంది శ్రీధర్! నామీద ఎన్నోఆశలు పెట్టుకున్నావ్ నువ్వు. అలాగే నామీద ఎన్నోకలలు కంటున్నాడు రాజేష్. నువ్వే చెప్పు. రాజేష్ పెద్దదర్శకుడు. ఫిలిం ఛేంబర్సుకి అధిపతిలాంటివాడు. అతణ్ణి చేసుకుంటే నాకింకా పెద్ద అవకాశాలు రావచ్చు. ఈ పరిస్థితిలో నువ్వుంటే ఏంచేసేవాడివి?'

శ్రీధర్ మూగగా చూశాడు. జీవితంలో మొదటిసారిగా బాగా హృదయం గాయపడిందప్పుడే!

'సినిమా బ్రతుకయిపోయింది నాది' అన్నాడు శ్రీధర్.

'బాధపడకు శ్రీధర్! నీకు డబ్బు కావాలంటే తీసికెళ్లు. మీ మామయ్య కూతుర్ని చేసుకుని సుఖపడు. నాలాగా క్షణం ఊపిరి సలపని దాంతో నీకేం సుఖం?' అంది రాధ.

'నీలో యింకా ఓ పిసరు ప్రేమ మిగిలివున్నట్టుంది రాధా! ఈ సమయంలోనే మనం విడిపోవడం మంచిదికదూ' అన్నాడు శ్రీధర్.

'నువ్వు గొడవచెయ్యవని నాకు తెలుసు శ్రీధర్! నీ హృదయం వెన్నలాంటిది. ఈ రోజంతా నీతోనే గడపాలని నిశ్చయించుకున్నాను' అంది రాధ.

'రాధా! నువ్వు మరబొమ్మవై పోకు. ఎవరితోనో ఒకరితో స్థిరపడ్డానికే ప్రయత్నించు. ఆకాశం అందుకుందామనే ప్రయాణంలోవుంటే ఎక్కడున్నావో ఏమయ్యావో తెలీకముందే మరింక ఉండకుండా పోతావు' అనిచెప్పి రాధతో సంబంధం తెంచుకుని వచ్చేశాడు శ్రీధర్.

చేతిలో చిల్లిగవ్వకూడా లేదు. రాధ యిచ్చిన డబ్బు ఆమెకే ఇచ్చేశాడు—ఎక్కడో యింకా ఆత్మగౌరవం మిగిలి వుండడంవల్ల.

సంవత్సరంపాటు బికారిగా తిరిగాడు.

నానారకాల ఉద్యోగాలు చేశాడు.

హోటల్లో, రైల్వేప్లాటు ఫారంమీదా, బస్టాండ్ల దగ్గరా......

ఓ రోజు రైల్వేప్లాట్‌ఫాం మీద వుండగానే మావయ్య కనబడ్డాడు.

'ఏరా, మేం చచ్చిపోయామనుకున్నావ్‌రా నువ్వు?' అని బాధపడ్డాడు.

ఆశ్చర్యపడ్డాడు శ్రీధర్.

తను జీవితంతో ఆటలాడాడు.

జీవితాన్ని బేరం పెట్టాడు.

పూర్తిగా ఓడిపోయాడు.

కుటుంబాన్ని మట్టిపాలు చేశాడు.

కన్నతల్లికీ తండ్రికీ కడుపులో మంటలు పెట్టాడు. అయినా తన గురించి బాధపడుతున్నాడు తన మేనమామ!

'శ్రీధర్! మీ అమ్మా నాన్నా సంవత్సరంక్రితమే ఒకళ్ల తర్వాత ఒకళ్లు పోయార్రా! నీ ఆస్తి తెగనమ్మితేకాని నీ చెల్లెలి పెళ్లికాలేదు. నువ్విలా గాలికి ధూళికి పట్టిపోయావనే బెంగతోనే కదురా మీఅమ్మా నాన్నా అర్ధాంతరపు చావుపాలైంది!' అని వాపోయాడాయన.

శ్రీధర్ మనసు కదలిపోయింది.

'ఎందుకిలా తగలడ్డావ్? వంశప్రతిష్ఠ ఎందుకు మట్టిలో కలపావ్? నీలాంటివాడు బ్రతికివుండడం కంటే చావడం మంచిది'అని మేనమామ మందలించి వుంటే హాయిగా వుండేది.

కాని ఆ ఆత్మీయత, ఆప్యాయత శ్రీధర్‌ను సిగ్గులోనూ బాధలోనూ ముంచివేశాయి.

'సరోజ బాగావుందా మావయ్యా?'అని అడిగాడు మరేం అడగాలో తెలీక.

'బాగుంది, బాలవితంతువులా' అన్నాడాయన కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుని.

'ఏం మావయ్యా, అంతఘోరం ఎలా జరిగింది? ఏద్రైనా ప్రమాదమా?' అలాంటిదేమీ కాదన్నట్టు తలవూపి శ్రీధర్ భుజంమీద చెయ్‌వేసి రహస్యం చెబుతున్నట్లు చెప్పాడు—

'నామాట విను శ్రీధర్! నీకోసం అమ్మాయి తపించిపోతూందిరా. నిన్నుతప్ప మరెవర్నీ చేసుకోనని మొండిపట్టు పట్టింది...కన్నవాళ్లకడుపు తీపి నీకు తెలీదురా. దాని జీవితమలా అయిందని మా అత్తయ్యా నేనూ ఎంత కుళ్లిపోతున్నామో తెలుసా?...'

'సరోజను పెళ్లి చేసుకోమంటున్నావా మావయ్యా? అన్నీ తెలిసి? నేను బికారివాడ్ని. చదువు లేదు, డబ్బులేదు...'

'అన్నీ వస్తాయ్‌రా. వాటితోనే పుట్టామా పుట్టేప్పుడు. ప్రాణంపోసినవాడు బతికే దారీ చూపిస్తాడు'అని ధైర్యంచెప్పి ఇంటికి తీసుకువెళ్లాడు.

సరోజని చేసుకుని స్థిరపడదామనుకున్నాడు శ్రీధర్. వ్యవసాయం చేసుకోమని మావయ్య పొలం అప్పచెప్పాడు. కాని శ్రీధర్ పల్లెటూళ్లో వ్యవసాయం చేస్తూ ఉండలేకపోయాడు. ఊహకైనా సరిగా అందని ఎత్తులు సాధించాలనే తపన యింకా పీకుతూనేవుంది.

మేనమామ రాజధాని వెళ్లాడు. డబ్బు ధార పోశాడు. అల్లుడికి ఎలక్ట్రిసిటీ ఆఫీసులో వుద్యోగం వేయించాడు.

పల్లెటూర్లో పేడవాసనా, గడ్డివాసనా తప్పించుకోవడానికి ఏ వుద్యోగం ఐనా వకటేలే అని సంబర పడ్డాడు శ్రీధర్.

అతనే సర్వస్వంగా చూసుకునే సరోజ, అడపా దడపా డబ్బు సాయంచేసే మావయ్య.

శ్రీధర్ జీవితం అయిదు సంవత్సరాలపాటు సాఫీగా సాగిపోయింది.

ఈ అయిదు సంవత్సరాల్లోగా పుట్టిన రాముడు (తండ్రిపేరే పెట్టాడు వాడికి) యిప్పుడెనిమిదేళ్ల వాడయాడు. వాడి తర్వాత పుట్టిన సుధ యిప్పుడు ఆరేళ్లదయింది. రాముడు మూడో క్లాసులోనూ, సుధ ఒకట్లోనూ వున్నారు.

అయిదు సంవత్సరాల తర్వాత మావయ్య హఠాత్తుగా గుండె జబ్బుతో పోయాడు.

ఆయన పోయిన తర్వాత సంవత్సరంకంటె ఎక్కువ బతకలేదు అత్తయ్య.

ఆ యిద్దరూ పోవడంతో పల్లెటూళ్లోవున్న ఆధారం తెగిపోయింది శ్రీధర్ జీవితంలో.

నిన్నటి వుదయంలాగానే నేటి వుదయం, నిన్నటి సాయంత్రంలాగానే నేటి సాయంత్రం—జీవితం చప్పగా తయారయింది.

చుట్టు ప్రక్కలంతా చీకటి ముసురుకుంది. తల ఎత్తి పైకి చూశాడు శ్రీధర్. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మినుకు మినుకు మంటున్నాయి.

'ఎనిమిది గంటలయ్యుంటుందేమో!' అనుకున్నాడు.

ఏడున్నరకే రావలిసిన ఎక్స్‌ప్రెస్ యింకారాలేదు.

ఎందుకోసం బతకడం తను?

ఇప్పుడు యిటొచ్చే బండిక్రింద తలపెడ్తే ఏంపోయింది? తను పోయినంతలో ఎవరికి నష్టం?

తను ఎందుకు చచ్చిపోవాలి? అనేందుకు వరసగా కారణాలు లెక్కపెట్టుకున్నాడు శ్రీధర్.

చదువులో పైకిరాలేదు తను.

నాటకాలలోనూ అడుగులో వుండిపోయాడు.

ప్రేమించి భంగపడ్డాడు.

స్నేహితు లనుకునేవాళ్లచేతనే మోసగింపబడ్డాడు.

తన మూలాన అంతులేని క్షోభకు గురై, కాని వయసులో కన్నుమూసారు తల్లితండ్రి.

ముందు జీవితంలోనన్నా తను సుఖపడతాడనే నమ్మకంలేదు.

చిన్ననాడు తను ఊహించుకున్న బంగళా కట్టించలేదు. దాంట్లో పెద్దతోటవేసి ఆ తోటలో పూలమధ్య విశ్రాంతి తీసుకోలేదు.

కార్లమీద హాయిగా తిరగలేదు.

మనసుకు నచ్చింది తినలేదు!

మనసుపోయిన బట్ట కట్టలేదు.

తనకున్నదేమిటి?

ఓ గుమాస్తా ఉద్యోగం!

తనుపోతే ఎన్నాళ్లుగానో ప్రమోషన్ లేకుండా పడున్న గౌరీపతికన్నా వొస్తుంది ఆ ఉద్యోగం.

నాలుగు సాధారణమైన నూలు చొక్కాలు, పంట్లాములు— వీటికోసం బ్రతకాల్సినంత పనిలేదు. ఎప్పుడూ కాళీగావుండే ట్రంకుపెట్టె. దాన్ని పాత యిత్తడి సామాన్లు కొనేవాడి కమ్మిపారేస్తుంది సరోజ. అలాపారేస్తే ఓ అయిదు రూపాయలన్నావస్తాయ్.

తన పాత పడిపోయిన అశోకాపెన్ను. రాముడికి చిన్నప్పట్నుంచి దానిమీద మనసే. వాడన్నా తీసు కుంటాడు దాన్ని.

తనకో పెళ్లాం వుంది. అయితే పెళ్లాం చచ్చి పోతున్న వాళ్లలో చాలామందికి వుంది. పెళ్లాం ఎవరికి పడితే వాళ్లకు వుంటుంది. బ్రతకమనేందుకు పెళ్లాం వుండడం ఓ పెద్దకారణం కాదు.

చచ్చిపోయేందుకు—చచ్చిపోకుండా వుండేందుకు గల కారణాలు తేల్చగా, చచ్చిపోయేందుకుగల కారణాలే ఎక్కువగా వున్నయ్.

తను బ్రతకడానికి—

తన ఆఫీసులో సూపర్నెంటు కావాలి. అప్పుడు తనకి పదొందలు జీతం వస్తుంది. ఉండడానికి బంగళా వస్తుంది. దానిముందు చిన్నతోట తప్పకుండా వుంటుంది. గవర్నమెంటు యిచ్చే జీపు స్వంతాని క్కూడా వాడుకోవచ్చు. కాదనరు ఎవ్వరూ!

టెర్లిన్, ట్వీడు, డెకరాన్, వులెన్ సూట్లు కుట్టించుకోవచ్చు.

దర్జాగా పైపు కాల్చవచ్చు.

కాని యివేవీ తనకు లేవు—రావు. అందు వలన తను చచ్చిపోవాలి—చచ్చిపోవాలి. తప్పదు. ఈ ఆలోచనలు, యిలాంటివి మరికొన్ని అస్తవ్యస్తంగా పరి గెట్టాయ్ శ్రీధర్ మనసులో.

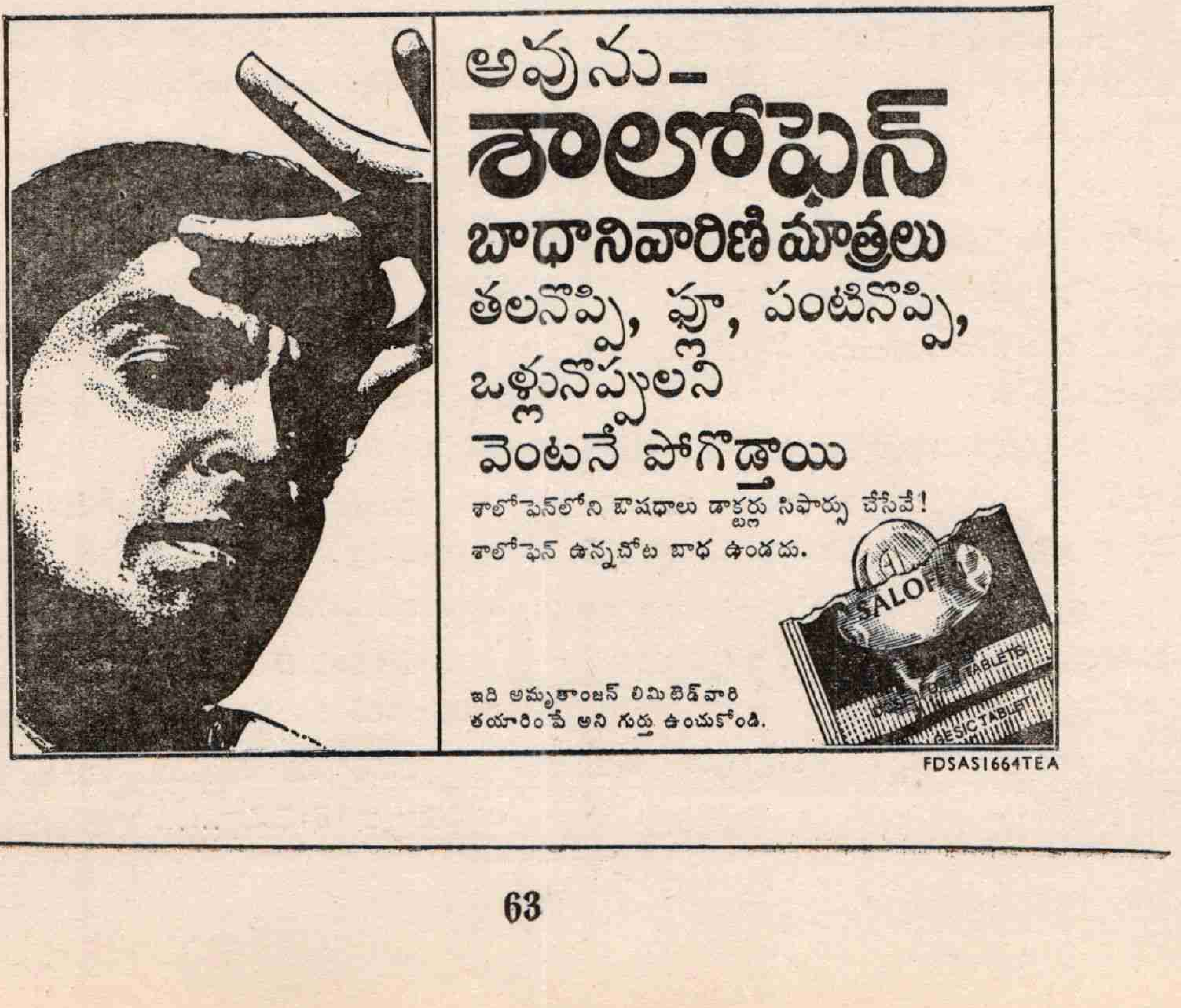

FDSAS1664TEA

రైలుపట్టాలమీదే కూర్చుని వున్నాడు. ఏ క్షణంలోనైనా రైలు రావచ్చు. అది వెళ్లడంతో తనూ వెళ్లిపోతాడు.

పట్టాలు దడదడలాడుతున్నాయి. తేలుకుట్టి నట్టు చురుక్‌మని లేచినిలబడ్డాడు. ఇంజన్ యాభై గజాలదూరంలో వుంది దడదడలాడుతూ, బొయ్‌మని అరుస్తూ.

బొమ్మలా నిలబడ్డాడు శ్రీధర్. ఆక్కుండా వెళ్లిపోయింది మెయిలు.

శాశ్వత నిద్రనుండి రెండు సెకన్లదూరంలో తప్పిపోయాడు.

ఆ చక్రాల క్రిందపడి గుర్తుతెలీకుండా యాభై గజాలదూరంలో తల పడి, మొండెం వికృ తంగా ఎర్రగా కారిన రక్తంతో తడిసి, మాంసం ముద్దలు భయంకరంగా వెదజల్లబడివుండే దృశ్యం తలుచుకుని శ్రీధర్ శరీరం చల్లబడిపోయింది. పరుగు లాంటి నడకతో యింటిదారిపట్టాడు.

సరోజ యింటి దగ్గరముందు గుమ్మంలో నిలబడి ఎదురు చూస్తోంది.

రాముడు, సుధ చాపమీద పడుకుని నిద్ర పోతున్నారు. రాముడి కాళ్లు సుధ మెడమీద వేసి వున్నాయి. సుధ జుట్టు చెదరిపోయి అందంగా చాపంతా పరుచుకువుంది. ఇద్దరి మొహాలూ ప్రశాంతంగా చల్లగా వున్నాయి. వాళ్లిద్దరిమధ్య ఒక చిన్న తాటాకు బుట్టవుంది. అందులో సుధ తన సంసారానికి కావలిసిన లక్కపిడతలు వేసుకుని వుంది. అందులో సగం బొమ్మలు విరిగి వికారంగా వున్నాయి.

'ఇంత లేటెందుకయిందండీ' అని వంటింట్లోకి వెళ్లింది సరోజ.

పిల్లలిద్దరి పక్కనా చాపమీద కూర్చున్నాడు శ్రీధర్. సంసారపు బుట్టమీదవున్న సుధ చెయ్యి మెల్లగా తొలిగించి మూతతీసి చాపమీద వుంచాడు.

అందులో పిల్లలిద్దరి ఆస్థివుంది. వాళ్ల సంతో షానికి గర్వానికి కారణం—ఆ ఆస్తి. వాళ్లని సంతృప్తిగా బ్రతికిస్తున్న ఆస్తి.

అందులో వున్నవి ఒక్కొక్కటీ బయటికి తీశాడు శ్రీధర్.

పదిపైసలబిళ్ల ఒకటి—నయాపైసె ఒకటి—ఒక ప్లాస్టిక్‌బాతు—ఏడాదిక్రితం కొన్న బినాకాటూత్ పేస్టుతోపాటు వచ్చింది. పార్క్ డేవిస్‌కంపెనీ ప్లాస్టిక్ చెంచా ఒకటి—రెండు పెన్సిళ్లు.

అసలు విలువలేని ఆ వస్తువులు, తన పిల్లలకు విలువలేనివి. వాళ్లనెంతో సుఖంగా బ్రతకనిస్తున్నాయి. హాయిగా నిర్మలంగా నిద్రపోనిస్తున్నాయి.

నాలుగు డజన్ల బంగారు ఉంగరాలు యిచ్చినా వీళ్లకి యింత సంతోషం కలుగుతుందా అని?

తనవో!, గొంతెమ్మకోరికలు. అవన్నీ తీరితే మాత్రం తను సుఖంగా వుంటాడా. చిన్నప్పట్నుంచీ బయట సంతృప్తికోసం వెతికాడేగాని అది మనసులోనే పుట్టాలని తెలుసుకోలేకపోయాడు.

తన ఎదుట నిద్రిస్తున్న పిల్లలిద్దరూ రెండు బంగారుబొమ్మల్లా కనిపించారు శ్రీధర్‌కు.

'సరోజా...సరోజా...'అంటూ అరిచాడు.

'వస్తున్నానండీ'అని వచ్చింది సరోజ.

'వీళ్లిద్దరూ నా ఆస్తి సరోజా, నాకు దరిద్రం లేదు, నిరాశలేదు, చావాలనిలేదు సరోజా...'

'బాగుంది వరస'అని మూతి తిప్పుకుంటూ లోపలికి వెళ్లిపోయింది ఆమె.

శ్రీధర్‌కు కళ్లు చెమర్చినసంగతి ఆమె చూడనే లేదు.

'ఆకలేస్తోందా...ఆనందంతో కడుపు నిండి పోయిందా'అని అరిచింది లోపల్నుంచి.

ఆశకీ, నిరాశకీ, సుఖానికీ, దుఃఖానికీ మధ్య వున్న పలుచనిపొరని శ్రీధర్ చీల్చిబయటపడ్డసంగతి ఆమెకెలా తెలుస్తుంది?

చచ్చిపోవాలనుకునే ప్రతిమనిషీ బ్రతికేందుకు కారణాలకోసం నీట్లోంచి బయటపడ్డ చేపలా కొట్టు కుంటాడనే సంగతి శ్రీధర్‌కి తెలీదు.

కొందరికి దొరికేవి గడ్డిపరకల్లాంటి కారణాలు. మరికొందరికి దొరికేవి నిజమైన కారణాలు.

వీటిలో ఏదో దొరికింది శ్రీధర్‌కు. అది ఏదో అతనిక్కూడా తెలీదేమో......